

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ПРОГРАМА

НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГОСПОДАРСЬКЕ І ТРУДОВЕ ПРАВО»

підготовки магістр

спеціальності 8.08010105 «Геоінформаційні системи та технології»

галузь знань 0801 «Геодезія та землеустрій»

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

доцент О. І. Міхно

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково - методичною
радою містобудівельного факультету за спеціальністю 8.08010105
«Геоінформаційні системи та технології»

Протокол № 6 від «28» січня 2014 року.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Господарське і трудове право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 8.08010105 «Геоінформаційні системи та технології».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є господарські правовідносини між суб'єктами господарювання та трудові правовідносини між суб'єктами трудових правовідносин.

Міждисциплінарні зв'язки: правознавство, інтелектуальна власність, ліцензування та патентування діяльності, політологія, історія України, філософія, охорона праці, безпека життєдіяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основи господарського права.
2. Основи трудового права.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення дисципліни «Господарське і трудове право» є надання широких теоретичних і практичних правових знань студентам, засвоєння найважливіших положень господарського та трудового права України, формування у студентів правової свідомості та правової культури.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Господарське і трудове право» є

вивчення теорії господарського права, набуття вмінь аналізу практики застосування господарського законодавства, з'ясування правового регулювання трудових правовідносин, засвоєння основних понять господарського і трудового права, з'ясування особливостей предмета і метода правового регулювання господарського і трудового права України, ознайомлення з найважливішими правовими категоріями господарського і трудового права та засвоєння їх фундаментальних положень, формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- Визначення понять і категорій господарського і трудового права;
- Суб'єкти господарювання, ознаки, види, форми господарських товариств, види підприємств, фізичні особи-суб'єкти господарювання, суб'єкти трудових правовідносин;
- Основні інститути господарського і трудового права;
- Назви, структуру і зміст основних положень законодавчих актів України, які регулюють господарські і трудові правовідносини;
- Поняття, ознаки, функції господарсько-правової відповідальності;

- Господарський договір, поняття, ознаки, стадії укладення, трудовий договір, порядок укладення, зміни та припинення, колективний договір.
- Робочий час та час відпочинку.

вміти :

- Знаходити в системі законодавства необхідний для вирішення конкретної юридичної ситуації нормативно-правовий акт;
- Тлумачити зміст норми господарського і трудового права, використовуючи базові поняття цих галузей права;
- Аналізувати поведінку суб'єкта права під кутом зору наявності в ній елементів складу господарського правопорушення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 36 годин / 1 кредит ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи господарського права.

Тема 1: Господарське право як галузь права. Поняття та ознаки господарської діяльності.

Поняття господарського права як галузі права, науки та навчальної дисципліни. Предмет господарського права. Поняття та різновиди господарських правовідносин. Господарське право як галузь законодавства. Господарське законодавство. Поняття, ознаки, склад господарських правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення господарських правовідносин.

Тема 2: Суб'єкти господарювання.

Поняття та види суб'єктів господарського права. Суб'єкти господарювання: поняття, ознаки та класифікація. Господарські організації – суб'єкти господарювання. Фізичні особи – підприємці як суб'єкти господарювання. Правове регулювання реєстрації суб'єктів господарювання.. Поняття та види господарських товариств. Поняття та різновиди державних та комунальних підприємств. Інші суб'єкти господарювання.

Тема 3: Майнова основа господарювання.

Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Поняття та різновиди речових прав у сфері господарювання. Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності. Використання природних ресурсів у сфері господарювання.

Цінні папери у господарській діяльності. Корпоративні права.

Тема 4: Господарські зобов'язання та господарський договір.

Поняття та ознаки господарських зобов'язань. Підстави виникнення господарських зобов'язань. Виконання господарських зобов'язань. Способи припинення господарських зобов'язань. Поняття та види господарських

договорів. Поняття, ознаки господарського договору. Види умов господарського договору. Функції господарського договору. Форма господарського договору. Стадії укладення господарського договору. Порядок зміни та розірвання господарського договору. Підстави та наслідки визнання господарських договорів недійсними.

Тема 5: Господарсько-правова відповідальність.

Поняття господарсько-правової відповідальності. Функції господарсько-правової відповідальності. Види господарсько-правової відповідальності. Строки та межі господарсько-правової відповідальності.

Змістовий модуль 2. Основи трудового права.

Тема 6: Трудове право як галузь права.

Визначення трудового права як галузі права. Предмет трудового права. Методи правового регулювання трудових правовідносин. Зміст і співвідношення функцій трудового права на сучасному етапі розвитку суспільства. Критерії відмежування трудового права від суміжних галузей права (цивільного, адміністративного, права соціального забезпечення). Поняття системи трудового права, що структурно складається із загальної і особливої частини. Поняття та класифікація принципів трудового права. Визначення та класифікація джерел трудового права.

Тема 7: Суб'єкти трудових правовідносин.

Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Правовий статус суб'єктів, який складається з наступних елементів: трудова правосудатність, суб'єктивні права і юридичні обов'язки, гарантії прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права. Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права. Підприємства, установи, організації і фізичні особи (роботодавці) як суб'єкт трудового права. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. Основні функції та повноваження трудового колективу.

Тема 8: Трудовий договір.

Поняття трудового договору та його сторони. Зміст трудового договору: обов'язкові й факультативні умови. Порядок укладення трудового договору та його форма. Випадки, коли додержання письмової форми трудового договору є обов'язковим. Строки трудового договору. Випробування при укладенні трудового договору. Строки і результати випробування, а також коло осіб, щодо яких не може встановлюватися випробування. Види переведень на іншу роботу працівників і умови їх здійснення, переміщення. Підстави припинення і розірвання трудового договору. Випадки, при яких розірвання трудового договору можливе лише за попередньою згодою профспілкового органу, а також порядок одержання такої згоди. Порядок оформлення звільнення з роботи, здійснення розрахунку. Порядок заповнення трудових книжок та їх видача.

Тема 9: Робочий час і час відпочинку.

Поняття робочого часу та його тривалість. Види робочого часу. Нормальна, скорочена і неповна тривалість робочого часу. Характеристика основних видів робочого часу. Поняття робочого тижня і його види. Поняття робочої зміни. Поняття ненормованого режиму праці й поняття надурочних робіт. Обмеження надурочних робіт і заборона залучення до них окремих категорій працівників. Поняття і види часу відпочинку. Основні види часу відпочинку: перерви протягом дня, перерви між змінами, вихідні дні, святкові й неробочі дні, відпустки. Види відпусток і порядок їх надання. Порядок надання відпусток без збереження заробітної плати, коли надання такої відпустки є правом роботодавця, а коли законом на роботодавця покладається обов'язок при певних умовах на вимогу працівника надавати таку відпустку.

3. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України: зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Кодекс законів про працю// Відомості Верховної Ради України 1971, додаток до №50, ст..375.
3. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 року №3356-ХІІ//ВВР України.-1993.-№36.-Ст.361
4. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1991 року № 803-ХІІ// ВВР України. -1991. - №14. – Ст.170.
5. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 року №2694-ХІІ//ВВР України.-1992.-№49.-Ст.668.
6. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 року// ВВР України.-1995.-№17.-Ст.121
7. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 379.
8. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 року № 504/96-ВР//ВВР України.-1997.-№2.-Ст.4
9. Бойко М.Д. Трудове право України. Курс лекцій: навч. посіб. / М.Д. Бойко. – К.: Олан, 2003. – 335с.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
11. Господарський кодекс України// ВВР України 2003, №18, №19-20, № 21-22, ст. 144.
12. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одісей, 2007. – 831 с.
13. Вінник О.М. Господарське право: навч. посіб.[для студ. вищ. навч. закл.] / О.М. Вінник. – 2-ге вид., змін. і допов. – К.: Прав.едність, 2008. – 766с.
14. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2007.

Допоміжна

1. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одиссей, 2007. – 831 с.
2. Статут Міжнародної Організації Праці [Електронний ресурс]/ Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_154
3. Про природні монополії: Закон України від 20.04.2000 року № 1682-III//ВВР України.-2000.-№30.-Ст.238
4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 року №2343-XII//ВВР України.-1992.-№31.-Ст.441
5. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 року №3356-XII//ВВР України.-1993.-№36.-Ст.361
6. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 року № 504/96-ВР//ВВР України.-1997.-№2.-Ст.4
7. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 року// ВВР України.- 1995.-№17.-Ст.121
8. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 року №2694-XII//ВВР України.-1992.-№49.-Ст.668

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О.М. Бекетова [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Газета «Юридическая практика». [Електронний ресурс]/ Режим доступу: www.practix.com
5. Украинское право. [Електронний ресурс]/ Режим доступу: www.ukrpravo.com
6. Юридичний довідник «LexQuorum». [Електронний ресурс]/ Режим доступу: www.lexquorum.com
7. Система інформаційно-правового забезпечення «Ліга». [Електронний ресурс]/ Режим доступу: www.liga.net.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – не передбачений.

5. Засоби діагностики успішності навчання - тестові завдання, питання для індивідуальної роботи студентів, контрольна робота.

Навчальне видання

Програма нормативної навчальної дисципліни
«Господарське і трудове право»
підготовки *магістр*
спеціальності 8.08010105 «*Геоінформаційні системи та технології*»
галузь знань 0801 «*Геодезія та землеустрій*»

Розробник: **МІХНО** Ольга Іванівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 283 а

Підп. до друку 28.01.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,3

Зам. № 9583

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4705 від 28.03.2014 р.